

Инсон ва Конун

СОЛИК ҲАКМИ
ЁКИ СУД? 3-БЕТ

ШИФОХОНДАГИ ЎРИРЛИК
ЎША КУНИЁК ФОШ ЭТИЛДИ 8-БЕТ

www.hudud24.uz

2021 йил 8 июнь
сешанба
№ 23 (1279)

www.hudud24.uz
insonvaqonun@adliya.uz
fb.com/hudud24official/
t.me/hudud24official/

Фуқаролар атроф табиий мұхитта эхтиёткорона мұносабатда бўлишга мажбурдирлар.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 50-модда

ТАБИАТГА
ҲАМ
АДОЛАТ
КЕРАК!

5-БЕТ

Ҳоким эътиборига!

ОБОД
БЎЛМАГАН
“ОБОД”
КИШЛОҚ

ёхуд

қоғоздаги найранглар

қачонгача?

4-БЕТ

ҲУКМ: ФУҚАРО...

БЕШ ЙИЛ МУДДАТГА
ОЗОДЛИКДАН МАҲРУМ
ЭТИЛСИН!

НЕГА? Нега у беш йил умрими панжара ортида ўтказиши керак? Нега у беш йил яқинлар дийдоридан, фарзандлар меҳридан мосуву бўлиши керак? Иссиқ жон оила-аъзоларининг, қариндош-уругнинг яхши-ёмон кунлари-чи? Уларда унинг ўрни билинмайдими?...

8-БЕТ

ТЎЁНА
ОРТИДА ҲАМ
ПОРА БОР

3-БЕТ

Сайлов — 2021

САЙЛОВ бу давлатнинг энг муҳим сиёсий жаҳаёнларидан бири бўлиб, унда одамлар ўзининг хоҳиш-иродасига бўйсунган ҳолда ўз вакилини сайлайди. Ушбу вакиллар Президент ҳамда депутатлардир.

ШИКОЯТЛАР ФАКАТ СУДЛАР ТОМОНИДАН КЎРИБ ЧИҚИЛАДИ

Жорий йил октябрь ойида мамлакати мизда Президент сайлови бўлиб ўтади. Президентликка сайлов давлатимизда илк маротаба янги Сайлов кодексига мувофиқ ўтказилди.

Сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиши очиқлик ва шаффофлик тайомилларига таянг ҳолда ўтказилиши зарур. Шу сабабли, 2021 йил 31 майда "Ўзбекистон Республикасининг Сайлов кодексига ўзгариш ва кўшимчалар киритиш тўғрисида" ги Қонун қабул қилинди.

Қонун билан Сайлов кодексининг бир қатор мoddаларига ўзгариш ва кўшимчалар киритилди. Унга кўра, номзод кўрсатган сиёсий партиялар органлари, номзодлар, ишончи вакиллар, кузатувчilar ва сайловчilar сайлов комиссияларининг қарорлари устидан ушбу қарорлар қабул қилинганидан кейин беш кун ичда судга шикояти килиши мумкин. Илгари бу каби шикоятлар судлар билан бир қаторда юкори турувчи сайлов комиссияларига ҳам берилиши мумкин эди.

Амалдаги Сайлов кодексида округ сайлов комиссиясига бир қатор муҳим вазифалар юқлатилганилиги, шунингдек, унинг аъзолари 6-8 нафардан иборат таркибда тузилиши белgilangan эди. Аъзолар сонининг камлиги мазкур кўлами кенг вазифаларнинг ижросини самаралар тарафа таъминлашга гов бўлиши мумкин эди. Шунинг учун Қонун билан Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказиши бўйича округ сайлов комиссияси 8-18 нафар аъзодан иборат таркибда тузилиши белgilandi.

Шу билан бирга, сайловга номзоди кўйилган ҳар бир шахс сайловчilar билан учрашувлар ўтказилиши, сайлововди тарғибот тадбирларини ташкил этиши бирорактик тўсикларга учраши ортидан сайловчilarнинг номзодлар фаoliyatiдан behabar biliishi olib keladi. Bu kabi tўsiklarni bartaraf etish maқsadi, Қонун билан Сайлов кодексiga kўsimchalar kiritilidi. Ungra muvofiq, сайловchilar bilan учрашувлар каби ommaviy tadbirlarni uparning ўtказилиsh joyi va vakti xakida tegishli tuman (shaхар) xokimliklari kamida 3 kун oлдин emza ravishida xabardor қilingan ҳолда ўtказiladi. Bunda ushbu ommaviy tadbirlarni ўtказish учун ruxsatnomasi talaq қilinganmайдi.

Бундан ташқари, эндиликда сайлов бўлалетенинг номзоднинг эгаллаб турган лавозими (машгултининг тури), иш жойи киритилмайди, шунингдек, сайловда сиёсий партия ёки номзодларни кўллаб-куватлаб имзо кўйиша fuқarolar pasporti ёки identifikasiya ID-kartasining seriyasi va tartib raқamini kўrsatishi mумкинligi belgilandi.

Хулоса қилиб айтганда, мазкур Қонуннинг қабул қилинishi ўзбекistonning milliy сайлов қонунчилиги янада токомилластирилишига, сайлов жаҳаёнlarinинг shaффof, очиқ ва ошкора ўtказилиshiga замон яратадi.

Лобар РОЗИМОВА,
"Адолат" миллий хуқуқий ахборот маркази масъул ходими

ЖИНОЙИ жазога ҳукм қилинган шахсларда қонунга итоаткорлик, жамиятда юриш-туриш қoidalariга ҳукм муносабатини шакллантиришда уларга таълим олиш ва касб-хунар ўрганишга кўмаклашиш муҳим омили ҳисобланади. Шу боис кейнинг йилларда суд-хуқуқ тизимини ислоҳ қилиш, жиноят ва жиноят-процессусал қонунчиликни токомилластириш жаҳаёнida бунга aloҳida аҳамият берилмоқда. Хусусан, Президентимизнинг 2019 йил 29 январдаги "Озодликдан маҳрум этилган шахсларни меҳнат билан бандлигини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида" ги Қарори ҳамда Вазирler Maҳkamasining 2019 йил 16 апрелдаги "Озодликдан маҳрум этилган шахslar учун умумий таъlim va касb-хuнаргa ўkitish tizimi ni tокомилластириш чора-тадbirlari tўғrisiда" ги Қарорida бу йўналишда амалга оширилиши зарур бўлган долзарб вазifalab belgilab berildi.

ВА ТАЪЛИМ

Жумладан, Тошкент вилояти ИИБ Пробация ва жазоларни ижро этиш бўлими Тарбия колониясининг 5-мактаби Зангига тумани 35-мактаби билан бирлашиборилди. Пробация ва жазоларни ижро этиш бўлими Тарбия колониясида мазкур мактабнинг филиали ташкил этилди. Олий ва ўрта маҳсус таълим вазirligi Kасb-хунар таълимни марказининг жазони ижро этиш муассасалari ҳудудидаги 4 ta касb-хuнар таъlimni muassasalari Бандлик ва meҳnat муносabatlari вазirligi tasarrufiga ўtkazilib, касb-хuнаrga ўrgatish markazlari айлантирилди.

Ўтган киска даврда озодликдан маҳруm этиш жазosiga ҳukm қilingan шахslarning shaxslarini umumiy ўrta taъlimni olishi учun oltita жазони ижро этиш muassasalariда umumtaъlim muassasalarining faoliyati ўylga kўyildi. Яна тўртta muassasada kасb-хuнаrga ўkitish markazlari iш boшladi.

ХОРИЖ ТАЖРИБАСИ ҚАНДАЙ?

Украина Республикаси Жиноят-ижроия кодексига асосан, жазони ижро этиш muassasalariда maҳkumlar umumiy ўrta taъlimi, kасb-хuнар taъlimi, shuningdek, masofovий ўrta maҳsus va olyi тaъlimi olishlari мумкин. Maҳkumlar "Psychologiya", "Хуқуқунослик", "Menejment", "Хисобчи", "Реклама бўйича мутахassisliklar bўyichay mutohassisliklar bўyichay masofovий ўrta maҳsus va olyi maъlumat olish imkoniyati яратildi.

Maҳkumlar masofovadan taъlim olishlari учun aloҳida maҳsus kom-pyuter sifrlari va boшqa шарт-sharoitlar tashkiл этилган.

Kасb-хuнаrga йўnaltilishi bўyichay ўkitish ўylga kўyilgan bўlib, ushbu kасb-хuнаr taъlimi ўkitishga maҳkumlariga йўnalishi bўyichay elektr ustasasi, suvokchi, ётch ўymakorligi, novvoy, tikuвchi, сартарош ва boшqa bir қator kасblar bўyichay diplom berish amalini ўylga kўyilgan.

Ushbu taъlimning maҳkumlar учун afzalligini shundaki, давлат таъlimi xujjatiда maҳkumlarning жазони ижро этиш muassasasiда diplom oлgnligi kўrsatilmайдi.

Rossiya Federasiyasida ham maҳkumlar olyi тaъlimini masofovidan yuksish imkoniyati яратilgtan. Rossiya Federal жазони ижро этиш xizmati қator olyi ўkub turtplari (Rossiya давлат ижtimoiy universiteti, Tver қishloq xўjaliqi akademiyasi, Германияda maҳkumlar учун maktab, ginnaziya va universitet тaъlimini tутgatish imkoniyati mavjud. Жумладан, Германияning Freiburg

Псков давлат университети ва boшqa bilan ҳamkorlik йўlga kўyigan. Ularni ўkitish bўyichay reabilitacija dasturlari, jismiyon tarbia va sanqat, xunaрmandchilik va boшqa faoliyati turlari жазони ижро этиш muassasasiда tashkil этилган.

Federal жазони ижро этиш xizmati boшkarmasi GFСIN (GFСIN) maъlumatlari kўra, 2018 йилда 100 dan ortiq maҳkumlar olyi тaъlimi muassasalarining diplomlarini olishgan. Shuningdek, 2019 йилда olyi тaъlim muassasalariда masofovий тaъlim olaётган maҳkumlar sohni 1000 dan ortiq ekanni tashkil kўliш ҳamda masofovий шакlda ўrta maҳsus va olyi тaъlim məlumat olishi учun tashkil tashkil etilgan.

ХАР ҚАНДАЙ ТАЪЛИМ РЕЦИДИВ ЖИНОЯТНИ 43 FOIZGA KAMAITIYARI

Amerika Kўsha Штатlariда maҳkumlararga тaъlim berish reциdив жиноятlari kamaitiриш ва oзodlikdan maҳruм kiliш bilan bogliq bўlган жазonи ўtaётgan ҳamda maҳkumlarни oзod этилгандan kein ikтisodid imkoniyatlari xashilashga kariatlilgan. AKШda maҳkumlar olyi тaъlimiga ўkitish bўyichay turli dasturlar amalga oshiриldi. RAND Corporation томонидан ўtказiltan tадқиқlarda xar қandar turdagi тaъlim reциdiv жinoyatni 43 foizga kamaitiiri aниqlangan.

AKШda maҳkumlararga тaъlim berish XIX asr ikkinchi yarmidan boşlaning bўlib, 1960 йилда тaъlim berish dasturlari mamplakatnig 9 ta жазони ижро этиш muassasasiда mavjud bўlgan.

2001 йилда Bard kollejisi томонидан maҳkumlarning тaъlim olishiga "Bard Prison Initiative" maҳsus ўkub dasturi ishlab chikildi va dasturini molialashtriши "Ford Foundation" nodavlat tashkioti томонидан amalga oshiриldi. Ushbu dasturga асосан Nью-Йорк штатidagi 6 ta жазони ижро этиш muassasasiда жазo ўtaётgan maҳkumlar учun ўrta maҳsus va olyi тaъlim olishlari учun masofovий тaъlim olish imkoniyati яратildi.

Xozirgi kunda "BPI" dasturiida "BPI" ga аъzo bўlgan AKШning 15 ta тaъlim muassasalari ishtirok etmokda.

СТИПЕНДИЯ ОЛАЁTTAN MAҲKUM TAЛАБALAR

Germaniyada maҳkumlar учун maktab, ginnaziya va universitet тaъlimini tутgatish imkoniyati mavjud. Жумладан, Германияning Freiburg

жазони ижро этиш muassasasiда maҳkumlar maktabni, ginnaziya ni ҳamda universitetda taҳsilni nikojsiga etkazishlari mumkin. Ushbu muassasasidagi maҳkumlar Germaniyining "Hagen" universitetida masofovий ҳamda sirtki тaъlim oладилар.

Этиборлиси, жазo ўtaётgan шахslar muassasasidagi barча ishlardan ozod kiliñib, hatto oйiga 120 euro miqdordan da stipendia olishi imkoniyatiga ega.

Беларусь Республикасиning Жиноят-ижроия кодексida aholo tuzasi tashish muassasalari maҳkumlarning umumiy ўrta kасb-хuнар тaъlimi olishi shunindek, 2019 йилда 100 dan ortiq maҳkumlar olyi тaъlim muassasalariда masofovий тaъlim olaётgan maҳkumlar соhni 1000 dan ortiq ekanni tashkil kўliш ҳamda masofovий шакlda ўrta maҳsus va olyi тaъlim məlumat olishi учun sharoitlар яратish nazarda etilgan.

МАҲKУMLAR OLYI TAЪЛИM OLIŞH UCHUN ҲUKUMAT KREDITLARIIDAN FOЙDALANMOҚDA

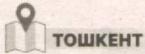
Xorijiy давлатларнинг aйrim жазони ижро этиш muassasalariда баъzi тaъlim turlari tuldov asosida tashkil этиlган. Masalan, Dанияda boşlaningi va ўrta-maktablarda тaъlim bezul, ўrta-maҳsus va olyi тaъlim darslari tuldov asosida tashkil etiladi. Bуюк Britaniya va Avstriyadagi maҳkumlar keng жамoatchiлиka tақdim etilgандan hukumat creditplari dan foydalaniшlari mumkin. Bуюк Britaniyadagi Education Trust kabi xairiya guruhlari masofovий ўkisini molialashtriши қodir bўlmaq maҳkumlargra grantlar ajratadi.

Maъlumatlarga kўra, 2014 йилда Anglia va Uzъezda ўtказiltan tадқiқlarda асосан 6000 naфардан kўп maҳkumlar ўrta kасb-хuнар natiжasida тaъlim kurslari ўkiganchar ning qайta жinoyat sодir kўliш эxtimoli 7 foiziga kamaitiiri aniqlangan.

Ижобий natixa berishi aниq bўlgan xorijik taъjribasini kўllapshinining foidasasi bўlسا bўladiki, illo zarari yўk. Shundaidak, bizzad ҳam жазони ижро этиш muassasalariда тaъlimini karamillasshtiриш lozim.

Bundan tashkari, жазони ижро этиш muassasalariда kасb-хuнаr тaъlimida ўkitish maҳkumlariga йўlga kўyilgan xujjatiда karamillasshtiриш жазonini жамaotchiлиka tақdim etilgандan hukumat creditplari dan foydalaniшlari mumkin. Bуюк Britaniyadagi Education Trust kabi xairiya guruhlari masofovий ўkisini molialashtriши қodir bўlmaq maҳkumlargra grantlar ajratadi.

Ravshan NURMATOV,
Adliya vazirligi xuzuridagi
Хуқуқий сиёсат тадқиқot инститuti
маъсул ходими

ТОШКЕНТ

ТҮЁНА ОРТИДА ҲАМ ПОРА БОР

СҮНГГИ Йилларда мамлакатимизда коррупциянинг барча кўринишларига қарши муросасиз кураш кучайди. Президентимиз таъбири билан айтганда, нафс домига илингаг кимсаларнинг кингир қилимшарини фош қилиш учун барча чоралар кўриялатди. Бунинг амалий натижасини ҳар биримиз кўриб, билиб турибиз. Мисол учун 2018 йил Юнусобод тумани сабик ҳокими инвесторга жой тақдим қилиш эвазига 400 минг АҚШ доллари талаб қилган

ва маблағни пора тариқасида олган вақтида тегишли орган ҳодимлари томонидан кўлга олинган. Афсуски, ушбу ҳолатдан тегишли сабоқ олмаган Юнусобод тумани ҳокими ўринбосари 20 минг, туман ҳокимлиги уй-жой ширкатлари уюшмаси раиси 35 минг долларни пора тариқасида олаётган пайтда ашёвий далиллар билан ушланди.

Ёки Жиззах шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари вазифасини вақтингча бажарувчи мансабдор шахс Ойбек

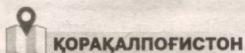
Нурматов жорий йилнинг 6 май куни тендерни олиб бериш эвазига тадбиркордан 2 минг АҚШ доллари олаётган вақтда кўлга тушган.

Сир эмас, кўпчилик ҳамюрларимиз онгда барча муаммоларни бир зумда пул билан ҳал қилиш мумкин, деган тушунча котиб қолган. Тури туо томоша ва тантаналарда мансабдорларга атalgan тўёна, суючи ва согвалар ортида ҳам пора борлиги барчага аён.

Мамлакатимизда коррупцияга қарши курашнинг икобий самара бериши ҳар бир фуқарода бу иллатга қарши иммунитет ва нафротни шакллантириш ва юксак ҳукукий маданияти оширишинга талаб этади. Зеро, ҳар қандай кўринишдаги коррупциявий қилимш ўз оёғимизга болта уриш билан баробар эканлигини тўлиқ англаганимиздагина, нафс жиловини кўлга олиш мумкин бўлади.

Шу боис, кейинги йилларда адлия органлари томонидан ҳукукий маданияти юксалтириши вазифаси доирасида коррупцияга қарши умумий, маҳсус, манзилли ҳукукий тарғибот тадбирлари ўтказилмоқда.

Адҳам ИСОҚОВ,
Тошкент шаҳар адлия бошқармаси
масъул ҳодими

СОЛИК ҳақми ёки СУД?

ФУҚАРО К.Ш. хонадонининг солиқидан қарздорлиги бўлмасда, Амударё туман давлат солиқ инспекцияси томонидан отаси А.Ш.га нисбатан янгилиш тарзда суд бўйруги чиқартирилганини, бугунги кунда мажбурий икро бирорси идораси солиқ қарзи ва суд харажатларини тўлашни талаб қилаётгандигини билдириб, ушбу ҳолатга аниқлик киритиб беришини сўраб туман адлия бўлимiga мурожаат қилди.

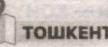
Мурожаатни ўрганиш давомида ҳақиқатан ҳам фуқаролик ишлари бўйича Амударё туман судининг 2020 йил 15 декабрдаги суд бўйругига асосан ундириувчи Амударё туман давлат солиқ инспекцияси фойдаласига қарздор А.Ш.дан солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича 1 миллион 90 минг 117 сўм, почта харажатлари учун 11 минг 150 сўм ҳамда давлат фойдасига 223 минг сўм ундириши белгиланган.

Шунингдек, ўрганиш жарайнида маскур суд бўйруги янгилиш тарзда бошқа солиқ тўловчига нисбатан чиқарилгани, туман давлат солиқ инспекцияси томонидан судга тақдим қилинган ҳужжатларда ҳақиқий қарзорд А.Ш.нинг ота исми ва унинг

яаш манзили кўрсатилгани оқибатида суд бўйруги ва икро вақаралари мурожаат мураллифининг отаси номига келиб тушгани аниқланди. Маскур ҳатолик туфайли хонадонга 1 миллион 324 минг 267 сўм асоссиз қарздорлик ва суд харажатлари ҳисобланган.

Адлия бўлими томонидан аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш юзасидан 2021 йил 23 апрелда тақдимона киритилди. Тақдимона асосида фуқаролик ишлари бўйича Амударё туман судининг 2020 йил 15 декабрдаги суд бўйруги ҳамда К.Ш. хонадонига ҳисобланган асоссиз қарздорлик бекор қилинди.

Мўминжон МАТЮСУПОВ,
Амударё туман адлия бўлими
бошлиғи

БОЛА ПАРВАРИШИДАГИ ҲОДИMLAR ИШИДАН АЙРИЛДИ

ТОШКЕНТ шаҳар адлия бошқармаси фуқаролар Д.С. ва Д.Т.нинг Яккасарой туман Санитария-эпидемиолог осоиштилаки маркази томонидан ишдан бўшатилгандигидан норози бўлиб, Адлия вазирлигининг "Ишонч телефони"га қилган мурожаатини ўрганди.

Аниқланишича, фуқаролар Д.С. 2009 йил 25 авгуастда Марказнинг эпидемиология бўлими эпидемиолог врач ёрдамчиси лавозимига Д.Т. эса 2004 йил 25 авгуастда Марказнинг Паразитология бўлими лаборант лавозимига ишга қабул қилинган ва тегишли меҳнат шартномаси

расмийлаштирилган.

Марказнинг тегишли бўйрукларига асосан ушбу фуқаролар бугунги кунда бола парваришлаш таътилида.

Президентимизнинг 2020 йил 25 июннаги Фармонининг 14-бандинга кўра, санитария-эпидемиология хизмати ташкил этилаётганини

ги муносабати билан янги тузилма эски ташкилотнинг ҳукуклари, мажбуриятлари ва шартномалари бўйича ҳукукий вориси ҳисобланши белгиланган.

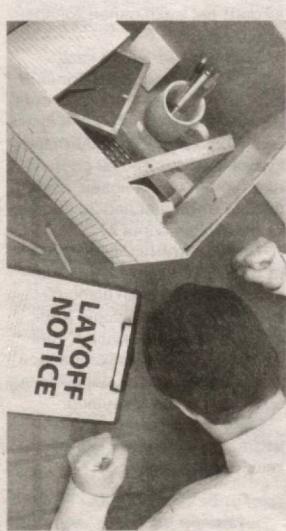
Фуқаролар Д.С. ва Д.Т.ларнинг яаш манзилига иш берувчи томонидан меҳнат шартномаси бекор қилиншини ҳақида огохлантириш хати юборилган ва Марказнинг тегишли бўйруклига асосан улар билан тузилган меҳнат шартномаси Мехнат кодекси 100-моддаси иккинчи қисми 1-бандига асоссан бекор қилинган. Бироқ улар бўйрук билан таниширилмаган ва уларга бўйрук нусхаси берилмаган.

Мехнат кодексининг 237-моддасига кўра, ҳомиладор аёллар ва ўнга тўлашмаган боласи бор аёллар билан тузилган меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилишига

йўл қўйилмайди, корхонанинг бутунлай тутгатилиш ҳоллари бундан мустасно, бундай ҳолларда меҳнат шартномаси уларни, албатта, ишга жойлаштириши шарти билан бекор қилинади.

Шунга кўра, фуқаролар Д.С. ва Д.Т.ларнинг бузилган ҳукукларини тикилаш мақсадида иш берувчининг тегишли бўйрукларини бекор қилиш ва уларни аввалигли лавозимига тикилаш ҳамда етказилган маънавий зарар суммасини ундириш юзаидан фуқаролик ишлари бўйича Яккасарой туманларро судига давво аризаси киритилди ва суднинг ҳал қилив қарорига асосан, фуқаролар аввалигли лавозимига тикиланди.

Мавлуда БОБОРАИМОВА,
Тошкент шаҳар адлия
бошқармаси масъул ҳодими

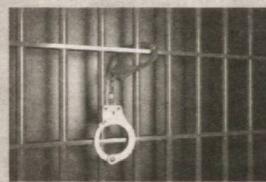
ФАРГОНА

ТОШЛОҚ туман адлия бўлимiga тумандаги "Сувбоши" маҳалласида истиқомат қиливчи Ўқтамжон Ибрагимовдан мурожаат келиб тушди. Унда муаллиф 1997 йилда вафот этган отаси Баротали Ибрагимовнинг ўлим гуваҳномаси бўлмагани боис уй-жой олиди-сөтди шартномасини расмийлаштиришда муаммога дуч келганини билдириб, отасининг ўлганлик фактини белгилашда амалий ёрдам сўраган.

Қамоқда вафот этган фуқаронинг ўлими

24 ЙИЛДАН СҮНГ

ҚАЙД ЭТИЛДИ

Мазкур мурожаатни ўрганиш жараёнида аён бўлдики, 1947 йил 18 июлда тутгилган Баротали Ибрагимов 1989 йилда суд томонидан 15 йил муддатта озодликдан маҳрум этилган. Аммо сил касалига чалингани боис 1997 йилнинг 18 июлида жазони ижро этиш мусасасида вафот этган. Гарчи, мархум ўшанда "Тошлок" маҳалла фуқаролар йигини ҳудудидаги қабристонга дафн этилган бўлса-да, бироқ бу ҳолат ҳеч қандай ҳуқуқатда қайд қилинмаган. Ҳусусан, Тошлок туман ҳокимлиги Ободлонлашибир шошқармаси томонидан 2021 йил 19 январда берилган маълумотномада ҳам фуқаро Б.Ибрагимовнинг дафн этилганлиги ҳақидаги маълумотлар кўрсатилмаган. Қолаверса, давлат хизматлари Агентлиги Фаргона вилоят бошқармаси ФХДЕ архивининг 2021 йил 15 январдаги маълумотномаси ҳам буни тасдиқлаган. Шу боис, 2020 йил 21 январда Тошлок туман ҳокимлиги ФХДЕ бўлими томонидан ўлим ҳақидаги далолатнома ёзувини қайд этишини рад қилиш хуласаси берилган. Факат "Сувбоши" маҳалла фуқаролар йигини 2021 йил 19 январдаги далолатномаси билан фуқаро Баротали Ибрагимовнинг 1997 йил 18 июль куни вафот этганлигини тасдиқлаб берган.

Туман адлия бўлими томонидан Б.Ибрагимовнинг 1997 йил 18 июль куни вафот этганлиги ҳақидаги ўлим фактини белгилаш юзаидан фуқаролик ишлари бўйича Марғилон туманлараро судига давво ариза киритиди. Суд томонидан ариза қаноатлантирилиб, мархумнинг тилга олинган санада ўлганлик фактини белгилаш тўғрисида ҳал қилив қарорига қабул килинди.

Лола БЕКМИРЗАЕВА,
Тошлок туман адлия бўлими етакчи
маслаҳатчиси

**СУВСИЗ ЯШАБ
БҮЛАДИМИ?..**

ТОШКЕНТ вилоятининг Чиноз туманинг "Файрат" маҳалласи аҳолиси аллақачон ёэзилмаган қоидаларга, сувсизликка кўйиккан. Аммо...

бу ҳудудга иккى йил аввал

"Обод қишлоқ" дастури доирасида тортилган сув кувуллари, кўчанинг бошига "Озодлик ҳайкалар" дек ўрнатилган "умид элчилари" уларга сув нималигини ҳар куни эслатиб туради. Сизга

қанча фалати туюлмасин, бор гап — бу кирли қишлоқнинг одамлари ёмғир ёғса, суюнади, қайноқ ёзниң қуёш қиздирган кунларидан ариқа сув келса, ўша кун байрамга айланади.

ОБОД БЎЛМАГАН “ОБОД” ҚИШЛОҚ

ёхуд

қоғоздаги найранглар

қачонгача?

ги ишлар бўлар, деб ҳалк билан орзикб кутдик. Лекин ҳеч нима бўлмади. Аммо пойтахтда чиқадиган бир қатор нашрларда бу қишлоққа аллақачон тоза ичимлик суви келгани, қишлоқнинг аллақачон обод бўлгани ҳақида журналистлар "ғозиз кўпиртириб" ёзишга ҳам улгурган.

Мана, оддий бир мисол. Ҳамкашимиз, "Янги Ўзбекистон" газетасининг муҳбири Ирода Тошматова "Эшнобод": "Обод қишлоқ"нинг ҳаётит мўъжизаси" номли мақоласида шундай ёзди: "...Аниқ рақамларга мурожаат қиласдан бўлсан, "Обод қишлоқ" дастури доирасида бешта нуқтада 400 метр ер қаъридан чучук сув чиқарилиб, 14 километр сув тармоги тортиди, 2 та ичимлик сув объекти курилди. Натижада, "Эшнобод" ва унга кўши бўлган "Бирлик", "Сутбулак", "Узумзор", "Файрат", "Тонг юлдузи" ва "Ўзбекистон" маҳаллаларидағи 13 мингдан ортиқ аҳоли обиҳаёт билан таъминланди."

Шунга ўхаш бошқа мисолларни матбуот нашрларида ўқишингиз, интернет орқали излаб тошишингиз мумкин.

“СЎКИР КЎЗДАН ҲАМ ЁШ ЧИҚАДИ”

Эсимни танибманки, қирли қишлоғимизда ичимлик суви муаммо. Туман, вилоят, республика матбуотида 20 йилдан бери "Ҳар куни ёмғир ёғмайди", "Ширин сувнинг аччик йўли", "Яна сув етмай қолди", "Сувсиз яшаб бўладими ёхуд қеракли ташкилотдаги қераксиз ишлар" каби тақиёдни мақолалар, фотолавҳалар билан ичимлик суви муаммоларни ёритиб келаман. Вақтики, "Обод қишлоқ" дастури доирасида мағлаб ажратилиб, муаммо ҳал бўйл дегандага, масъуллар яна оқсоқлик, раҳбарлар сусткашни кипса, буни қандай баҳолаш мумкин! Давлат дастури ижросини ҳал қишил масаласи масъуллар қолиб ҳалк депутатларининг назоратига тушатти.

Бир бизнинг ҳудудда эмас, кўпчилик ҳудудларда ҳам раҳбарлар алмашаётли, янги раҳбар ҳудуддаги муаммоларни ўрганиб, масаланинг моҳиятини тушуниб олгунича ҳам вакт керак, албатта. Балки, шунинг

улуч ҳам муаммоларни кўтариб чиқишидан тортиб уни охиригача ҳал қишиш депутатларнинг зиммасига тушаётганди.

Назаримда, бу ҳолатда муаммонинг айбордорини излашдан кўра, уни тезроқ ҳал қишиш мухим! Айборларни жазога тортиш эса, ҳоким ёки депутатнинг эмас, хукуқни муҳофаза қилувчи органларнинг вазифаси!

Йиглаверса, сўқир кўздан ҳам ёш чиқади, дейди. Ҳалк депутатлари Чиноз туман Қенгашининг 2021 йил 12 майдаги қарори билан 2021-2022 йилларда "ўсиш нуткапар"дан кепиб чиқиб тумандаги маҳаллаларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича амалга ошириладиган чора-тадбирлар бўйича "Йўл ҳаритаси" тасдиқланди. Ўнда тумандаги "Файрат" маҳалласига 6,8 километр ичимлик сув тармогини янгидан тортиш ва куриш, "Тонг юлдузи" маҳалласидаги 5,3 километр ичимлик сув тармогини янгидан тортиш ва 1 та сув иншоати куриш белгиланди.

Бу ишларнинг ижроси учун "Ўзсувлатменин" АЖ, Тошкент вилояти молия бош бошқармаси, Тошкент вилояти иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни кискартириш бош бошқармаси масъул этиб белгиланди. Лойиҳанинг молиялаштириш манбаси эса, "Сув таъминоти ва канализация тизимларини ривожлантириш" жамгармаси этиб белгиланди.

Маҳалла ҳудудининг асосий қисмига ичимлик суви учун кувур тортилган, эндиғи нафас кувур тортилмаган кичик кўчалар қарори аҳолининг хонадонларигача сувни киритиш режаси бўлиши керак! Тақсимот ва хисоботлар аввалингидек кўр-кўруна бўлмаслиги учун энди бу борада депутатларни ва жамоатчилик назорати олиб борилади, албатта.

“МУДДАТИ ЎТГАН” ЧИҚИНДИХОНА

Бир гап айтаман, бизни қишлоқдагилар ҳеч қанақа вирусдан кўриши майди! Нега десангиз, биз томонларда ҳалк вируслар билан бирга яшайди. Сабаби, "Файрат" маҳалласи ҳудудида, "Бўзсув" каналига яқин ерда, қаровсиз чиқиндиҳона бор. Чап биқуни билан ўнг биқинига

"Тоза ҳудуд", деб ёзилган чиқинди ташувчи машиналар топ-тоза ҳудудимизга кунинг ўн мартадан ортиқ чиқинди олиб келади.

Чиқиндининг "таркиби"ни ким ҳам суршишарди ҳозирги замонда. Чиқинди, чиқинди, унинг жойи ахлатонада! Кераксиз нарсангиз бўлса, чиқиндинга ташланг, уйингиз топ-тоза турса бўлди! Шундай килиб, бизни қишлоқ одамларига кўп йиллардан бери "озор" бериб келаётган бетартиб чиқиндиҳонанинг таркиби ўта мурракаб, ҳамма-ҳамма нарса бор. Уни қандай қилиб қайта ишлаш мумкин, билмадим. Балки, одамларда тўлов маданиятидан олдин чиқинди ташлаш маданиятини ривоҷлантириш керакdir.

Табиий жойлашувiga кўра, қишлоқ ҳудудига асосан кўшини Қозогистон Республикаси ҳудудидан шамол эсиги туради. Чиқиндиҳона эса, чегара яқинида жойлашган. Шамол сал қаттиқ эсса, қирли ҳудуд бўлгани учун чиқиндиҳонанинг бадбўй исси-ю, шамолда учган енгилоқ нарсалари маҳалладан ўтиб, ҳудуддаги 19-мактабгача этиб келади.

Қишлоқ врачлик пункти масъулларининг шикоят қилишича, қишлоқда тоза ичимлик суви ўйқулигидан, аҳоли орасида, айниқса, болаларда кейнги йилларда вирусли гепатит — ҳалк тилида "сарик касал" бўлиш кўлайди. Аллергия, вирусли, ўтиб кетмайдиган шамоллашнинг ғалати турлари, чинин чаккан жойларнинг яра бўлиб, кўкариб кетишидан каттальардан кўра кўпроқ ёш болалар, чақалоқлар озор чекишишкоқда.

Ўн йиллаб ахлат иотган ерининг тили бўлса, айтарди, "бу чиқиндиҳона аллақачон муддатини ўтаб бўлган, мен ҳам нафас олай..." дерди, балки. Бу бетартиб чиқиндиҳона бир маҳаллар вилоят ҳокимининг қарори билан ташкил қилинган, туманимизнинг эски ҳокими бошчилигига уни ёпа олмадик.

ҚОНУН ҚОНУН ЭМАС, САЙЛОВЧИННИНГ ТАЛАБИ — ҚОНУН!

Депутатга ҳалк баҳо беради. Бошқа ҳеч ким, ҳеч қайси қоғоз баҳо беролмайди — бу ҳаёт ҳақиқати! Лекин у ёлгизланиб қолса-чи? Маҳаллани "коттаси" тумандаги "маҳалланни коттаси"дан хайқиади, "ёнинти кирмайди", гапнинга бош иргайди, юраверади мажлисма-мажлис туманин марказига ҳар куни бўзчининг мокисидай катнаб. Қозогларга чиройли сўзлар ёзилиб, делолар ёшлиб, навбатдаги "Обод қишлоқ"лар ободдан обод бўлиб кетгандай ваъдалар бажарилмас, нима дайиз!

Қонун қонун эмас, сайловчинин талаби — қонун! Ариқ сувини кўзига суртиб ичб юрган ҳамалладашаримга сессияларда қўлни кўтариб тушириб, "пўрим кийиниб" юрадиган депу-

татмас, маҳаллага тоза сув олиб келадиган мард депутат керак!

Бир маҳаллар туман газетасидан болалар бочаларига текширува жўнатишид. "Рейд" гурухининг ташрифини кутмagan bogcha мудириларни аҳволни кўрганимиздан кейин бор гапни айтишиб. Бирис исклики таъминотидан, иккинчиси гўшт ёзилганидан кам келишидан нолиди, яна бири бошқа шунга ўхаш муаммоларни айтиб кетди. Орадан кўп ўтмай, пойтахтда босилдиган газетада тақиёдий мақолам чиқиб, якшана куни қишлоғимиздаги бояғи мудири айтишиб, гапнига келиб кетишидан каттальардан кўра кўпроқ ёш болалар, чақалоқлар озор чекишишкоқда.

Ўн йиллаб ахлат иотган ерининг тили бўлса, айтарди, "бу чиқиндиҳона аллақачон муддатини ўтаб бўлган, мен ҳам нафас олай..." дерди, балки. Бу бетартиб чиқиндиҳона бир маҳаллар вилоят ҳокимининг қарори билан ташкил қилинган, туманимизнинг эски ҳокими бошчилигига уни ёпа олмадик.

Кейин мудир менга қадс қилиб қишлоғимиздаги бояғани ёптириб юборди, интервью олгани келган журналистларни ёнига киритмай кўйди. Ўша пайтларда ҳуқоқатда буни қандай расмийлаштирилган, менга ноаён, лекин шу бир мақолани деб 20 йилдир, қишлоқда бояғи келиб кетдим.

Кейин мудир менга қадс қилиб қишлоғимиздаги бояғани ёптириб юборди, интервью олгани келган журналистларни ёнига киритмай кўйди. Журналист этикасига тўғри келмайдиган иш қилмадим, ўзимни хотиржам тутиб, мактабдаги устозларимизнинг раҳбари бўлган зиёли одамга бундай килиш уят эканини айтдим-да, жаҳл билан хонадан чиқиб кетдим.

Президентим Чиноз туманига ташриф буорган куни "Эшнобод"да яратилган шароитлар билан ҳам танишиди. Ҳалқ эса, шу қишлоқка кўшини "Тонг юлдузи", "Файрат" маҳаллалари ҳам шундай намуна даражасидан обод бўлишидан умидовор.

"Бир келиб кетинг қишлоғимизга..." деб хиргойи қилмоқда

кишилгимиз ахли.

Гулбахор ОРТИҚЎЖАЕВА,

"Инсон ва қонун" муҳбири

ҚОНЫЛЛАРНИНГ ҚҮЛИ “КАЛТА”МИ ЁКИ..?

Тұғри, конунларымизда эң ноёб жониворларға, “Кызыл китоб”га киритилганд мавжудоларға зиён етказғанларға жазо бор. Аммо бу жазолар жазо эмас... шунчаки күзбұйямчиликдек. Чunksи мингта тирик даражтың кесиб, конунга чат беріб, бир тийин тұламайдын “кучли”лар бор бізда, битта курған даражтың кесиб милион-миллион жарима тұлайдын “кучсиз” лар хам фқат бізда бор.

Бу конунлар солған жарималар хам ўша жониворнинг бир тола сочига, патига арзимайды. Шу болисдан хам, жарималар устидан кулиб, яшәттән, кайта ва кайта жиноят содир этаёттан табиат қашандары табиаттың яксон килиш, ноёб жониворларни нобуд килишса даөвом этмокда. Конунлар эса күпрак хәттеде земас, қоғозларда ўз аксими топған:

Он килиш валик овлаш кондаларын, шунингдег, ҳайвонот дүнәсідан фойдаланышыннан бошқа тұрларының алмала ошириш кондаларын бузыш фукароларға — 1 милион 115 минг сүмдән 2 милион 230 минг сүмгача; мансабдор шахсларға эса — 2 милион 230 минг сүмдән 3 милион 345 минг сүмгача миқдорда жарима солынға сабаб бўлади.

Шунингдек, конунчилікда ушбу хукукузарларни маъмурый жазо күлланғандан кейин тақрор содир эттаник учун хам жавобгарлик белгиланган.

Бундан ташкәри, тегиши рухсати бўлмай туриб ёки тақиқланған жойларда ва муддатларда, тақиқланған куроллар ёки воситалар билан ов килиш ёки валик овлаш: хукукузарлар куроли ва ашёлар мусодара килиниб, фукароларға 3 милион 345 минг сүмдән 4 милион 460 минг сүмгача, мансабдор шахсларға эса — 4 милион 460 минг сүмдән 5 милион 575 минг сүмгача миқдорда жарима солиши ёхуд хукукузарлар куроли ва ашёлар мусодара килиниб, 3 йилгача муддатта ов килиш хукувидан маҳрум этишга сабаб бўлади.

Конунларимизнинг амалдаги ижросига келсақ, биринчи зерттөрөзим — мансабдорлар учун бу пуллар пул эмас. Иккичи аlam киладын томони — конун кимларга хизмат килалиги ўзи?

Ўзбекистонда “Кызыл китоб”-га киритилган ҳайвонларни отиш тақиқланади. Бу ҳозирча курук гап...

“ekolog.uz” сайти муҳаррии Наргис Косимова ўз саҳифасыда Ўзбекистонда “Кызыл китоб”-га киритилган ҳайвонлар на кашларни, Қашқадарр на Наманганд вилоятиде күнгир айқарларни, Андижон вилоятиде огурнани, Бухоро ва Коракалпогистонда жайронларни, Тошкентда оқушларни, эхқизар на мамлакатыннан бошқа мінтақаларда учровчи сударлар жорувчиларни ўлдириш холаларни ортиг бораёттандыры түргисиди күйиний гапиди:

— Ўттан йилнинг сентябрь ойда Instagram ижтимоий тармогида Тошкент шаҳридан түй маросимидан олинган видеодар пайдо бўлди, у ерда “Кызыл китоб”-га киритилган иккита оқуш бир-бирига боғлаб кўйилган холда хөвуда сузаёттани тасвирланган эди.

Тўйта тактиф этилганлар сувга истемол килиш мүмкун бўлган ва бўлмаган ҳар түрли нарсаларни ташлаганлыги сабабли, оқушлардан бири тўйинин эртасига нобуд бўлган.

Эн даҳшатлиси шундаки, бундай иллатлар урға айланни бормоқда. Instagram ижтимоий

тармогида бир актёрнинг “Кызыл китоб”-га киритилган лочинни ўз машинасига боғлаб кўйганини кўз-кўз киглан сурати оммани янада газаблантириди.

2019 йил декабрь ойда Ўзбекистонда Экология ва атроф-мухитни муҳофаза килиш давлат кўмитаси ҳайвонлар, күшлар ва ўсимликларни ўз ичига олган “Ўзбекистон Кызыл китоб”-нинг янгилянган наширини тақмади. Китобнинг янги нашри 2-жилдига күшларнинг 52 хили, сурдариб юрувчиларнинг 21 тури, балиқларнинг 17 тури, 3 хил чувалчан; 14 хил моллюска, бўғимоёклиларнинг 66 тури киритилган.

Гоҳида йўқолиб бораёттган ҳайвон, күш ва ўсимликларни келгуси авлод учун сақлаб колиш максадида тайёрланган “Кызыл китоб” Ўзбекистонга керакми ўзи, деган ҳакиқи савол туғилади.

Йўқолиб бораёттган турларни фойда кўриш, кимларнингдири кўнгилхушлиги учун бегунох, химоясиз жонзотларни ўлдиришдан тап тортмайдын бўлсан, бундай хўжакўрсинга тузилган рўйхатнинг, “Кызыл китоб”-нинг нима кераги бор?

“БАЛИҚ БОШИДАН...” ДЕГАНИ ШУ-ДА!

Россиялик овчи Евгений Широковга Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-мухитни муҳофаза килиш давлат кўмитаси ғариси имзоши билан “Кызыл китоб”-га киритилган 2 та кўнгир айкни отишга рухсат берилиши эса ҳаммасидан ошиб тушди. Бу “Балиқ бошидан...” деган маколинг яна бир исботими?

Кизик, табиатни, атроф-мухитни муҳофаза килишга, асрарша масъул идора раҳбарининг ўзи бундай конунгузилишига рухсат бергани ақлга симгайди. Наҳотки, бу амалдорнинг броқонъерлар билан тили бир бўлса? Ўша айк отган Россия фуқаросининг юргита бир бориб, бирорта дайди итга тош отиб кўринг-чи, ёки кўчаларидаги ёввойи күшларга озор береб кўринг-чи, албатта, ўша жойдаги маҳаллий ахолининг ҳаҳру газабига учрайсиз. Күшлар тўдасини отишга-ку, йўл бўлсин, хатто уларни куркитиб юборганингиз учун хам сизни судга беришларни билансизми? Биз эса бу кимсаларга ўз худумизда табиатимизга, ҳайвонот ва наботот оламишига босқинчилек килишига рухсат береб, томошабин бўлдиш ўтирибиз.

Ўзимизнинг яхши кўрсатиш, кимларгидир ёкиш учун бутун ноёб жонзотларни отишга, ўлдиришга рухсат берсак, бундай табиат душманларни эртага кимларнингдири кўнгилхушлиги, завқланиши учун инсонни ҳам курбон килишдан тоймаслигини наҳотки анлаш кийин бўлса?! Она табиатимизга зиён етказаёттган, ноёб мавжудоларга кирон келтираёттганлар ким бўлишидан катни назар, оскусяк бўладими, оллегарх бўладими, бошқа дар давлат подъюснингни валиаҳд шахзодаси бўладими, бариби броқонъер хисобланади. Броқонъерларга эса марҳамат ё бўладими кўрсатиш эмас, жазолаш керак! Буни унитиц ортидаги баҳтисизликлар бошимизга бало бўлишини унутмайлик.

БРОКОНЬЕРЛИК НИМА, БОСҚИНЧИЛИК-МИ?

Браконъерлик (француз тилида braconnier — ит билан ов килувчи) — ов, балиқчилик коидаларни ва ҳайвонот оламини муҳофаза килиш ҳақидаги конунчиларниң “Кызыл китоб”-га киритилган бошқа турларни нобуд килиш билан, кўп бошқа талабларни бузган холда

ТАБИАТГА ҲАМ АДОЛАТ КЕРАК!

ёввойи ҳайвонларни овлаш ва кириши дегани. Ўзбекистонда Жиноят кодексининг 202-моддасига биноан, овчилик, балиқчилик ёки ҳайвонот дунёсининг бошқа турларини ушлана коидаларни бузиш, ноёб ҳайвонларни тутининг белгилантан тартиби ёки шартларни, шунингдек, маҳсус кўрикланадиган табиии ҳудудлардаги ҳайвонот оламидан фойдаланиши тартибини бузиш анча миқдорда зарар етказишига сабаб бўлса эн кам ойлик иш ҳакининг 50 барабаригача миқдорда жарима ёки 2 йилдага ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд 6 йигача камоқ билан жазоланади. Ўша кимларни, хавфи рецидивист томонидан шахснинг ўз хизмат мавқеидан фойдаланиб, ер, сув ёки хавода ишлатиладиган механизациялаштирилган воситалардан фойдаланиб, порташа курилмалари, заҳарлар кимёвий мөлдадалар ёки бошқа ялпи кириб юборадигандар ёки нобуд киладиган усууларни кўллаган холда, ушонган гурух томонидан, жуда кўп миқдорда зарар етказган холда содир этилган

бир гурух шахслар томонидан олдиндан тил биритириб содир этилган бўлса, эн кам ойлик иш ҳакининг 50 барабаридан 75 барабаригача миқдорда жарима ёки мусодара килиниб ёки мусодара килинмай 3 йилдага озодликдан маҳрум килини билан жазоланади. Ўша кимларни, хавфи рецидивист томонидан шахснинг ўз хизмат мавқеидан фойдаланиб, ер, сув ёки хавода ишлатиладиган механизациялаштирилган воситалардан фойдаланиб, порташа курилмалари, заҳарлар кимёвий мөлдадалар ёки бошқа ялпи кириб юборадигандар ёки нобуд киладиган усууларни кўллаган холда, ушонган гурух томонидан, жуда кўп миқдорда зарар етказган холда содир этилган

бўлса, эн кам ойлик иш ҳакининг 75 барабаридан 100 барабаригача миқдорда жарима ёки мол-мулк мусодара килиниб ёки мусодара килинмай 3 йилдан 5 йилгача озодликдан маҳрум килини билан жазоланади.

ЖАЙРОНГА ЎК ҮЗГАН ҚЎЛЛАРГА КИШАН СОЛИНДИ

Яқинда Коракалпогистонда броқонъерлар томонидан “Кызыл китоб”-га киритилган 11 та жайрон отиб ўлдирилганлиги ҳақидаги хабар тарқалди. Ҳайвонот оламига 135 милион сўм зарар етказганд бешафкат конунгузарлар кўлга олиниб, уларга жиноят иши очилди.

Коракалпогистон Республикаси Экология ва атроф-мухитни муҳофаза килиш кўмитаси ходимларини ҳамда “Жанубий Устюрт” миллий табиат буги инспекторларини томонидан ўтказилган рейд давомиди кўлга олинган табиат қушандарларининг кимлиги аникланди. Кўнгирот туманидаги “Жаслик” маҳалласида истикомат килувчи фукароларга нисбатан жиноят иши очилди. Аммо инсонийлик кибрасини йўқотган бу бешафкат кимсаларнинг кўлига бутун солинган кишиш, эртага инсонпарварликка алмаштирилиб, яна ўз кора кимлишларни давом этитишларига имконият яратиб бериласлигини истардик.

Афсуски... жониворларнинг, даражатларнинг тили йўк... Уларни нобуд киладигарлардан конунгузарлар кўрсанадиган ишни очилди. Аммо инсонийлик кибрасини йўқотган бу бешафкат кимсаларнинг кишишларни солинган ишни очилди.

Энг ёмони — эколог маданият ишларнинг тозиши тозиши, меҳр-шафкат деган олижаноб туйгулар унтулилади. Бундай вактда конун ва виждан тарозуси тош босмай колади. Мувозатнинг бузилиши эса борликин табиатдаги кучли тўғуборлар гирдобига ташлайди. Бу гирдобдан омон чикиш эса...

Маруса ҲОСИЛОВА,
“Инсон ва конун” мухбири

“КУЛОГИДАН” ТОРТИБ ЎКИТИШ, ДИПЛОМ ОЛГУНЧА “СУДРАШ”, ЗЕРИКАРЛИ МАЪРУЗАЛАР ДАВРИ ҲАМ Бўлди

Бундан ўн йиллар аввал хизмат сафаридаи, ёзги таътилдами бирор худудга йўлмиз тушса, иш жойимизни суриштирган сухбатдошимиз бироз ҳавас ва очиқча ҳасад арапаш: “Ў-ў, зўр жойда”ишлар экансиз-у, битта болани ўкишига жойлаш кўкида фалон минг дейишади, сизларга маош ҳам керак эмасди, а?” деганида ҳар қанча газабланмайлик, тилини тишлашига мажбур бўлардик. Ахир “бўйининг еса ҳам, емаса ҳам оғзи қон” дейди.

Шукрки, худди ўша ҳалк бугун биз ва ҳамкасларимизга бошча гапни айтмоқда: “Сизларнинг университетингизга кириш ҳам, ўкиш ҳам роса қийин дейишади. Ўзлаштирганлар, кимни боласи бўлмасин, ‘отчслинга’га тушлати экан. Аввалидек, “кирволса бўлди — битиради”, деган гаплар йўқ бўлибди... шулар ростми?”

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЯНГИЛАНАТГАН УНИВЕРСИТЕТИ

Давлатимиз раҳбари ахолигинг ҳукукий саводхонлигини ошириш, юридик таълим сифатини тубдан юксалтириш, бунинг учун эса Тошкент давлат юридик университети фаолиятини ҳар томонлами тақомилластириш масаласини шахсан назоратига олган — соҳада олиб бораиластан ислоҳтот ва ижобий ўзлаштишларнинг самарадорлигини таъминламоқда. Жумладан, Президентимизнинг 2017 йил 28 апрелдаги “Тошкент давлат юридик университетида кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан тақомилластириш ва самарадорли-

тошкент давлат юридик университети ташикли топганига 30 йил тўлмоқда. Ушбу кутуп сана муносабати билан бу даргоҳда 1992 йилдан бўён фаолият юритиб келаётган бир инсон сифатидан, дорилғунун ривожиниң бир гувоҳи сифатида ўз мупоҳазаларини қозога туширишга журъат этдим. Менинг “бешигим” Тошду — ҳозирги Миллий университет. Агар таъбир жоиз бўлса, Тошкент давлат юридик факультети заминада вужудга келди.

Талабалар дорилғуннинг асосий жамоаси ҳисобланади. Менинг кўз ўнгимда талабаларнинг неча-неча авлоди таълим, таҳсил ва тарбия олди. Бу борадаги турли-туман, ўзига хос ёндашувлар амал қўлганлигини кўпчилик яхши билади. Кулогидан тортиб ўқитиши, диплом олгучига судраш, атрофлича, зерикарли ўқидалигидан маърузалар даври ҳам бўлди. Энди талабага муносабат

бошқача, устоzlар энди унга ўналиш берадилар, муаммолар ва методология билан таниширадилар, асосий оғирлик маркази унинг ўзига тушади. Билим керак экан, хайдга яхши мутахассис бўлиш истаги бор экан, унинг ўзи ўқиб, изланиши, тафакур қилиши лозим. Ахборот-коммуникацион технологияларни яхши биладиган талаба излаб топадиган билимлар доираси ҳам ниҳоятда кенг.

30 йил мобайнида ўқитувчи-ларнинг савииси ҳам, салоҳиятни ҳам кескин ўзгарди. Бир вақтлар прописка ва ижара муаммоларидан боши қотган, машинкада ёзиш ва рус тилини ўрганиши устувор вазифа деб билган, илмий даражанинг биринчи погонасига беш-ўн йилда зўрга ўршиладиган давлар ўтмишда қолди. Ҳозирги замонавий ўқитувчилар инглиз, япон, хитой, немис, араб тилларидан бирини мукаммал эгаллаган, хорижда таълим

ёки таъриба олган, замонавий технологиялардан моҳирлик билан фойдаланадиган, чукур мушоҳада ва мулҳозага эга бўлган устоздир.

30 йил ичидаги ўқитувчи-ларнинг савииси ҳам, салоҳиятни ҳам кескин ўзгарди. Бир вақтлар прописка ва ижара муаммоларидан боши қотган, машинкада ёзиш ва рус тилини ўрганиши устувор вазифа деб билган, илмий даражанинг биринчи погонасига беш-ўн йилда зўрга ўршиладиган давлар ўтмишда қолди. Ҳозирги замонавий ўқитувчилар инглиз, япон, хитой, немис, араб тилларидан бирини мукаммал эгаллаган, хорижда таълим

зарурӣ шарти шогирдларнинг устозлардан ўзib кетиши ҳисобланади. Агар шогирдлар устоз даражасига эриша олмасалар, шу даражада котиб қоссалар, тараққиёт бўлмайди, бир жоҳда деспиниш рўй беради. Шогирдни устоздан ўтиб кетиши устоз учун енгилиш, зафлик, алами ҳолат эмас, балки гурурлантিрадиган ҳолат. У шогирдларни ўзи эришган мэрралардан янада юксакроқ мэрраларга эришаётганидан ўзи учун қаноат ҳосил қиласди, ўзининг асосий визуфасини адо этганик тўйгуси билан гурурланади. Тараққиёт қонуни бардавом бўлсин, ҳар доим шогирдлар устозлардан ўзib юксакроқ мэрраларни эгаллайверсин.

Омонбон ОҚЮЛОВ,
Ўзбекистонда хизмат
кўрсатган юрист,

Тошкент давлат юридик
университети профессори,
юридик фанлар доктори

“ЭЛ БИЛСА БЎЛДИ...”

**ХАЛҚДАН ҳеч нарсани яшириб бўлмайди.
Бири бўлмаса бошқаси, албатта, хабар топади...**

гини ошириш тўғрисида”ги, 2018 йил 13 апрелдаги “Ўзбекистон Республикаси Аддия вазирлиги фаолиятини янада тақомилластиришга доир ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида”ти қарорлари ҳамда 2020 йил 29 апрелдаги “Ўзбекистон Республикасида юридик таълим ва фанни тубдан тақомилластириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ти Фармонида белгиланган вазифалар иккоси тўла-тўқис таъминланмоқда.

Мазкур ҳужжатларга биноан мамлакатдаги барча даражадаги юридик таълимнинг таянч даргоҳи айланган университетнинг илмий, педагогик, маънавий-маърифий салоҳияти сезиларни ортганни нафакат республикамиз, балки ҳориж мутахассислари ҳам ёътироф этмоқда. Бу ерда миллий олий ўқутиларни орасида биринчи бўлиб ўқитишини модули кредит тизими мудавфақияти жорий этилди. Талабаларнинг профессионал юрист бўлиб єтишига хизмат қилалигидан фанлар сараланиб, уларнинг сони оптималластирилди, янги фанлар киритилди.

Модули кредит тизимининг нафакат талабалар, балки профессор-ўқитувчилар фаолияти, ўз вазифасига бўлган муносабатига кўрсатаётган ижобий таъсирини хис қўимаслик мумкин эмас. Бу тизим, таъкидланганидек, машҳулотлар сифати ва самарасини кескин ошириши баробарида, талабалар билимни бахолантиришадиган, шаҳридан Германияни Штайлер шаҳридан Германия мавзумий фанлари университети, АҚШнинг Бостон коллежи Ҳукуқ мактаби,

парнинг ёзма шаклда ўтказилиб, талаба исм-шарифи яширилган ҳолда текшириш берилиши, текшириш жараёни ҳам маҳсус хоналарда, кузатув камералари остида ўтказилиши ҳар қандай қинғирликнинг, таниши-билишчиликнинг пайи қирқилишини таъминланыпти.

ДУНЁ БИЛАН БЎЙЛАШИ...

Университетда кечаттган бугунги янгиланиш жараёnlари ўзининг ижобий натижаларини бермоқда. Жумладан, Буюк Британиянинг олий таълим соҳасига оид мухим масалаларни ёритувчи ва дунё университетлари фаолиятини баҳолаб борувчи Times Higher Education ташкилоти яхшида ўзининг навбатдаги THE Impact Ranking рейтинги натижаларини ўзлон қилди.

Ушбу рейтингда Тошкент давлат юридик университети дунёнинг 94 та минтақа ва давлатларидан қатнашган минглаб университетлар орасида 401-ўринни эгаллаб туриди. Тошкент давлат университети мазкур рейтингда Ўзбекистондаги олий таълим муассасалари орасида энг юкори натижани қайд этди.

Университет йигирмадан ортик ҳорижий олий таълим ва илмий тадқиқот муассасалари хамда унта ҳалқаро ташкилот билан ўзаро манбаатли шартнома, келишув ва меморандумларга эга. Улар орасида Буюк Британиянинг Ҳукуқ университети, Германиянинг Штайлер шаҳридан Германия мавзумий фанлари университети, АҚШнинг Бостон коллежи Ҳукуқ мактаби,

Франциянинг Тулуза I университети, Япониянинг Нагоя, Осака университетлари, Хитойнинг Шимолий Хитой, Шанхай сиёсат ва Ҳукуқ университетлари, Россия Федерациясинынг Олий судов Россия давлат юридик университети, Урал давлат юридик университети, М.Аузов номидаги Жанубий Қозогистон давлат университети сингари нуфузли олий ўкув юртлари бор.

ЮТУҚЛАР ЎЗИМИЗНИКИ, МУҲИМИ — ТЎХТАБ КОЛМАСЛИК!

Университет профессор-ўқитувчилари кўплаб янги қонулар лойиҳаларининг тайёрланиши, экспертизадан ўтказилиши, ийрик давлат дастурларининг ишлаб чиқилишида ҳам фаол ютириш этмоқда. Уларнинг давлат бошқарув идораларига, вазирлик ва кўмиталар, ҳорижий лойиҳаларга тез-тез ишга тақлиф этилаётгани Тошкент давлат юридик университетидаги ўқитувчи кадрлар танлови сифатидан дарак беради.

Энг ютириблиси — Президентимиз Фармони билан кейинги йилларнинг ўзида устоз мураббийлардан З.Эсанова, О.Оқолов, Н.Скрипниковлар “Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатсан юрист”, М.Аҳмадшоевса эса “Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатсан юрист”, И.Кудръяевчининг “Дўстлик” ордени билан тақдирланиши устозларга берилган юксак баҳодир.

Университетда маънавий-маърифий ишларга ҳам алоҳида ёътибор қаратилган. Таники олимлар, шоир-ўқитувчилар,

санъаткорлар, спорт юлдузлари билан самимий, расмиятичилардан холи ижодий учрашувлар, фахрийлар билан ёшлар мулоқотлари, “Энг зукко китобхон”, “Ҳукуқ билимдонлари”, “Заковат” сингари доимий таъновлар тала-барларнинг интеллектуалдатараси муким омил бўлаётпир.

Университетда ҳалол меҳнат қиласди фидой профессор-ўқитувчиларни моддий ва маънавий рағбатлантариши ишига жиддий ёътибор қаратилган. Ҳар бир ходимга, унинг иш кўлами, фаолияти сифати, талабалар ўтирофи ишлаб олинган ҳолда белгиландиган ойлик устаси ҳақлар уларни ўз устида мунтазам ишлаб, билдирилган ишончни оқлаш йўлида тинимиз меҳнат қилишига рағбатлантирмоқда.

Албатта, университет ахли кўлга киритилаётган ютуқ ва муваффақиятларга маҳлиё бўлиши, улар билан мақтанишдек ноҳуш қайфийтдан жуда ҳам йирок, Зеро, Тошкент давлат юридик университетида Юрбобшиниз томонидан умуммамлакат ҳаётига жорий ёътиботтан мухим қоиди — танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик мухит доимий амалдадир.

Раҳмон Қўчқоров,
Тошкент давлат юридик
университети доценти в.б.,
филология фанлари номзоди,
Дилнавоз ТОЖИБОЕВА,
Тошкент давлат юридик
университети катта
ўқитувчиси

ҲАЛИ тонг отиб ҳам улгургани йўқ эди. Кутимаганда кўл телефоним жиринглаб қолди. Қарасам, бош муҳарриримиз экан.

— Ассалому алайкум! Ака, соғ-омонимисиз, оиласиз тинчми? Бугун соат тўқизида Иштихон туманининг Митан қишлоғига инвестиция дастури доирасида қўрилган янги боғча очилишига бағишланган тадбир ўтказилар экан. Республика ва маҷаллий газеталар, радио ҳамда телевидение мұхбирлари ҳам иштирок этади, дейишиди. Сиз ҳам унда қатнашиб, мақола тайёрлассангиз. Яъни, олис қишлоқларда ҳам пойтахтдагик ҳашаматли, замонавий, одамларни лол қолдириб, болажонларни қўвонтирадиган масканлар қурилаётганини очиб беринг. Газетамизнинг гандаги сонига берамиш, — деб топширик берди.

МАҚТАНГАННИНГ тўйига бор, дейдилар Бордик, кўрдик, қойил қолдик

Шунга биноан, нонуштадан сўнг йўлга отландим. Иштихон вилоят марказидан анча описда жойлашган. Митан қишлоғи ҳам туман марказига учса яқин эмас экан. Ишонасизми, айтилган манзилга етиб бориб, беихтири «Тасанно», деб юборибман. Чиндан ҳам шаҳардиган кам бўлмаган боғча барпо этилиди. Бу ҳам бўлса қишлоқ болаларинг порроқ истиқболига сабаб бўлади. Ахир, ўзингиз ўйланг, илгари бу ҳолатин тасаввур килиш мумкинди?

Янги боғчани кўздан кечирав эканман, болалигимда ўзим қатнаган, номигагина боғча, деб атапган, куюқ дарахтлар ўртасига қалин и билан тортилган, бўздан ясалган беланчак эсмига тушди.

— Бундан тўрт йил аввал — 2017 йилда мактаб директорлигидан ушбу лавозимга тайинлашди, — дейди Иштихон туманин мактабгача таълим бўлими мудири Гулчехра Сайдмуродова. — Ушанда боғчаларнинг ахволини кўриб, уларда ишлабтган тарбиячиларнинг сависияни ўрганинг, хунонн ошганди. “Бу ишга ўтиб хато қилдимов, бўйим ва мактабгача таълим ташкилотлари ишини тартибиға соглумича сочим оқарса

керак, деб иккаплангандим. Аммо Президентимиз Шавкат Мирзиёев ташабуси билан мактабгача таълим тизимида кечган ва кечётган кенг кўламли исплоҳотлар менга қанот багишлади, зиммадаги маъсуллиятимни ошириди.

Бўйим мудирининг таъкидлашича, биргина Митан қўргонидаги анашу 9-мактабгача таълим ташкилоти давлатимиз раҳбарининг эзгу ташабbusлари жойларда нақадар кенг кулоч ёзётганини англатади.

— Янги боғчанинг нафақат ташки кўриниш жиҳатидан, балки таълим-тарбия ишларини амалга ошириш борасида ҳам мақтандиган томонлари талайгина, — деб сўзини давом эттиради Г.Сайдмуродова. — Унинг эски биноси худди эгаси кўчиб кетган хароба уйга ўхшарди. Хоналарда эшик-дераза йўклиги учун оқ бўз тортиб қўйилганди. Бошқа шароитлар ҳақидаги гапирмаса ҳам бўлади. Мана, кўлса бўлар экан-ку. Бу мусассаса бутун мамлакатга мақтанса аризидиган боғча бўлди. Мақтаниша аризидиган яна бир жиҳат — бугун Самарқанд давлат университети билан болаларга адабиёт, рус тили, математика, инглиз тили ва бошқа фанлардан машғулот ўтиш юзасидан шартнома имзоладик. Ахир, ёшлиқда олинган билим тошга йўйилган нақш каби мустажкам бўлади-да.

Суҳбатимиз асносида Гулчехра-хон Юртошизмизнинг ўтган ҳафтада Сурхондарё вилоятига амалга ошириган ташрифи хусусида ҳам тўхтади.

— Ташириф чогига давлатимиз раҳбари мактабгача таълим тизимини янада тараққий этириши борасидаги фикрларни билдириб, мутасадиларга аниқ ва жиддий топширилганни берди. Биз эса бўни янгидан-янги ижобий ўзгаришларга туртк бўлишини хис қилдик. Негаки, Юртошизмиз мазкур йўналишида амалга оширилабтган ишлардан мақсад, ҳар бир онанинг фарзанди факат боғчага боришини таъминлаш эканлиги, шунда боланинг соглиги ҳам жойдай, билими ҳам яхши бўлишини таъкидлади. Қолаверса, боғча очадиган тадбиркорлар давлат томонидан янада кўплаб-куватланишини ҳам маълум

килди Шавкат Мирмонович.

Кейнинг мусоҳабамиз янги боғча мудираси Хуршида Сафарова билан кечди.

— Бундан бир йил олдин бу боғчага 70 нафар бола қатнаган бўлса, бугун уларнинг сони 210 нафардан ошиди. Айни пайтда мусассасамизда болаларнинг билим олиши, уларда бирор бир касбга ҳавас уйтишига, инглиз ва рус тилларини ҳозирдан ортагишига алоҳида ёзтибор қаратганимиз. Масалан, “Баҳор-файзли маскани” таъминотни корхонаси бизга доимо сифатли маҳсулотлар етказиб беради. Бундан биз ҳам, отоналар ҳам мамнун, — дейди Х.Сафарова. — Ҳозир боғчамизда 40 нафар ходим ишлайди. Уларнинг аксарияти ойли маълумотли. Рус ва инглиз тили муллimalалари эса шартнома асосида меҳнат қилишади. Болажонларимизнинг китоб ўйишига, шеърията, ада-биётта бўлган иштиқёни айтмайсизми? Масалан, 4 ёшлиқизалогимиз Сўёдёна Шокирова Абдулла Орипов, Эркин Воҳидов сингари шоирларнинг ўнлаб ёшлиқларни ёддан билади.

Чиндан ҳам бола ёшлиғиданоқ китобга ошно бўлса, ундан аспо ёмонлик чиқмайди.

— Менинг иккى неварам шу боғчага қатнайди. Балки сизларга ёғлондир, лекин улар шанба ва якшана куни ҳам “Боғчага бораман”, деб ҳархаша қилишади. Боғчамизга кўшни қишлоқдаги ота-оналарнинг ҳам ҳаваси юқорилиги, балки шундандир. Ҳозир аксарияти болаларни бизга олиб келишмоқда, — дейди мусассасанинг кузатув кенгаши раиси Камол ака Эржигитов. — Улар билан “Нима қишлоқларингда боғча йўқими”, деб ҳазиллашаман. Бунга жавобан “Боғчамиз бор, лекин сизлардагидек эмас-да. Боғчаларнинг болалар қолиб катталар ҳам мақтасади”, дейишиади.

Албатта, янги 9-мактабгача таълим ташкилоти ҳадемат таянчи мактабгача таълим мусассасига айланса ҳам ажаб эмас.

Азим ҚОДИРОВ,
“Инсон ва қонун” мұхбери

Яқинда, бир аёл идорамизга кириб келди. Айтишича, бир фарзанди 16, иккинчиси эса 10 ёш экан. Уларга ҳалигача түғилганлик ҳақидаги гувоҳнома олинмаган. Оқибатда, болалар айрим ҳуқуқларидан фойдалана олмай келган. Масалан, ўз вақтида тиббий ёрдам кўрсатилмаслиги, мактабгача таълим мусассасига ва умумий таълим мактаблари жалб этилмасдан қолган ҳолатлари ҳам мавжуд. Шунингдек, гувоҳномасиз паспорт олиш ҳам мумкин эмас. Бу эса, ўз навбатида, бола жамиятда ўз ўрнини топишида қийинчилек түғдиради.

ТҮҒИЛГАНЛИК ҲАҚИДАГИ ГУВОҲНОМА ОЛИНМАСА НИМА БЎЛАДИ?

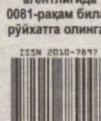
Хўш, фуқароларимиз нима сабабдан фарзандларига түғилганлик ҳақидаги гувоҳнома олишини йиллар давомида пайсалга солишиади? Бу шунчалик қийин жараёми?

Аслида бунинг ҳеч қандай мураккаблиги йўқ. Түғилганлик ҳақидаги ариза билан бола түғилган кундан бошлаб бир ой муддат ичади ФХДЕ бўлумига мурожаат қилиш мумкин. Агар бола республика худудидан ташқарида түғилган бўлса, уни рўйхатга қўйиш ўзбекистоннинг ўша мамлакатдаги консулилк мусассалари томондан амалга оширилади. Бола түғилганлиги ҳақидаги ариза ота-онасининг ёки улардан бирни, алоҳида ҳолларда эса қариндошлари, қўшнилари, тиббиёт мусассалари мъamuraтия, ички ишлар ёки василик ва ҳомийлик органлари томонидан берилиши мумкин. Түғилганлики қайд этиш учун тиббиёт мусассасининг бола түғилганлиги тўғрисидаги тиббиёт маълумотномаси, ота-онанинг спорти ёки уларнинг ўрнини босувчи хужматлар, никоҳ тузилганлиги тўғрисидаги гербли гувоҳнома ёки оталини бептилаш ҳақидаги ариза ёхуд никоҳда бўлмаган онанинг аризаси тақдим этилади. Боланинг түғилганлигини қайд этишда унга фамилияси ота-онасининг келишувига кўра, ота ёки онанинг фамилияси, болаларидан бирининг ёхуд отанинг исми бўйича берилади.

Гулноза ПАРДАЕВА,
Янгийўл шаҳар ФХДЕ бўлуми
мудираси

ЭЪЛОН

Учтепа туманида хусусий амалиёт билан шугулланувчи нотариуслар Гулямов Алишер Маратович ва Гулямова Феруза Эркиновналарга тегишили бўлган гербли бланкалар ҳамда гербли мухр ва штамп йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

ХУКМ: ФУҚАРО... БЕШ ЙИЛ МУДДАТГА ОЗОДЛИКДАН МАҲРУМ ЭТИЛСИН!

НЕГА? Нега у беш йил умрени панжара ортида ўтказиши керак? Нега у беш йил яқинлар дийдоридан, фарзандлар меҳридан мосуву бўлиши керак?

Иссиқ жон, оила аъзоларининг, кариндош-уругнинг яхши-ёмон кунлари чи? Уларда унинг ўрни билин- майдими?...

Ха, Абдисалом Донаевнинг ўрган йўлидан, ўзгалирнинг оғирларини бўзгичилик фоялари билан заҳарлраганидан, қолаверса, давлатнинг тинчлигига раҳна солувчи "тўда"лар билан алоқа ўрнатишга уринганидан бехабар инсонларда юкоридаги саволлар туғилиши табии.

Келин, Донаевнинг беш йил муддатга "кесилиши"-нинг сабабларини бён қиласиз. Зора, бу Донаевга ўшахад адашган кимсаларга сабоқ бўлса не ажаб.

ИНТЕРНЕТДАГИ ИЛМОҚ

Абдисалом Донаев 2018 йилнинг охирларидаги Қозогистон Республикасининг Олма-ота шаҳрига бориб, куриш фирмасида иш бошлиди. У ерда ишлаб топган пунининг бир кисмига сўнгги русумдаги телефонлардан бирини харид килади. Ишдан бўш вақтларидаги телевизорининг интернет тармогидан фойдаланиши, ундаги турли хабарларни, маълумотларни кўздан кечириб боради.

2019 йилнинг ёз ойларидаги А.Донаев интернет тармогидаги "YouTube" видеоХостингидаги "Махмуд Абдулмўмин" деган шахс томонидан жойлаштирилган, негизига "Хизбут-Таҳрир" диний экстремистик оқимининг акидапарастлик гоялари билан йўтирилган маълумотлари бўлган видеолавҳалар билан танишиди. Охири сароб бўлган гоялар билан тўлиб-тошган видеолавҳалар Донаевни ўз домига торта бошлиди.

Алал-оқибат Донаев "Махмуд Абдулмўмин"нинг "YouTube" видеоХостингидаги каналига обуна бўлиб, унинг "мухлис"ига яланади. Ва каналга жойлаштириб бориладиган материалларни мунтазам кузатиш билан бирга уни ўрганишини мақсад килади.

2019 йил ёз ойнинг сўнгги кунларидаги А.Донаев Қозогистондан юртимизга қайтиб келади. Орада иккича уч ой бекор юриб, декабр ойида пойтахтимизнинг Мирзо Улутбек туманинг "Феруз" мавзесида жойлашган "Кунлик ишчилар маркази"га чиқиб, кун ўтказади. Интернет тармогидаги "мағнупоти"ни хам кандо кўйил "Махмуд Абдулмўмин" томонидан жойлаб борилаётган видеолавҳаларнинг нафакат кузатувчиси, ўрганишини, энди уни тарқатиш билан ҳам шугулланади.

Хусусан, каналга кўйилган "Иктисол 1-кисм"номли китобнинг электрон вариантини кўл телефони хотирасига юклаб олади. Ва уни ўрганиши билан бирга танишиларни хам илиниади. Шу билан бирга А.Донаев ўзига якин бўлганлар орасида "халифали давлати" барпо этиши тўғрисида фикр-мулоҳазадар юрта бошлиди.

НИМА ТОПДИ-Ю, НИМА ЙЎҚОТДИ?

Д.Магзумов А.Донаев билан "кунлик ишчилар маркази"да танишиди. Танишувдан сўнг А.Донаев унинг телеграмига хам акидапарастлик гоялари билан йўтирилган маълумотларни ташлаб беради. Ва тақиқланган диний маълумотларни ўрганишга даъват этади.

А.Донаев юборган маълумотларни ўқиб, видеолавҳаларни кўрган Д.Магзумов уларда "Хизбут-Таҳрир" диний экстремистик оқим гояларининг белгилари борлигини англаб, Тошкент шаҳар ҳуқуқни муҳофаза кибуччи организларга мурожаат килади.

Ўз вақтида кўрилган тезкор чоралар натижасида А.Донаев кўлга олиниб, иш судга оширилади. Суднинг 2021 йилнинг 26 мартаидаги очик суд мажлисида А.Донаев билан боғлик тўплланган материаллар, гувохларнинг кўрсатмалари унинг кириклиорларини фош килади. Шунингдек, Вазирлар Махкамаси хурузидаги Дишлари бўйича ќўмиятнинг холосасини хам А.Донаев ўзи ўрганиб, ўзгалирга хам тарқатсан материалларни акидапарастлик гоялари билан йўтирилганлиги тасдиқланган.

Ха, суд А.Донаевга нисбатан жазо тайинлашда унинг карамогида уч нафар фарзанди борлигини, мукаддам судланмаганинги иnobatiga олди. Аммо бу А.Донаевни жазодан озод килади, дегани эмас. Суд А.Донаевга беш йил муддатга озодликдан маҳрум килиш жазоси тайинлади.

Ёрбек ИСКАНДАРОВ,
"Инсон ва конун" мухбири

СУД ЗАЛИДАН

ШИФОХОНАДАГИ ЎРИРЛИК ўша куниёқ фош этилди

ФУРҚАТ туманинг "Кимсанобод" қишлоғида яшовчи Дилёр

Хожиев (судланувчингиз исм-шарифлари ўзгартрилган) шу йилнинг яваръ ойида оилавий келишмовчилик туфайли рафиқаси билан уришиб қолди-ю, уйидан чиқиб кетди.

Хўш, энди қаёқка бориш керак, баердан бошпана топиш лозим?

Дилёр кўп ўйланаб ўтирмади. Бешарик тумани марказий шифохонасига бориб, жонлантириш бўлимидаги даволанётган беморларга кашаш учун келган якниларига кўмаклашча бошлиди. Касалхонада беморларнинг якнилари учун мўлжалланган хонада, уларнинг овқатига шерик бўлиб юраверди. Негадир бунга шифохона маъмуряти ёки бўлим масъулларининг индамагани Д.Хожиевга жуда кўп келди.

Шу тарика хожатбарор йигит йигирма кун бир ой мобайнида шифохонада кун кечириди. Бирок мукаддам — бундан 4 йил аввал ўғирлик жинонти учун судланган йигитнинг янга ўша "хунар"нинг хумори тутиб қолди.

Гап шундаки, 2021 йил 15 февраль кунин туманинг "Зарқайнар" қишлоғида яшовчи Азиза Раҳмонова пластик картасини излашга тушди. Шифокор ва хамширлардан сўраб-суринтириди, фойдаси бўлмади. Шунда Д.Хожиев ўзини билмагангина солиб, ниманини кидиравтганинг сўради.

— Дадамнинг пластик картасини излаштиб турганди. Башшимнинг тагига турганди. Уйғонсан жойда йўқ, — дей жавоб берди Азиза.

Бу жавобдан эса ўғри йигит "унумли" фойдаланди.

— Менга картанинг кодини айтинг. Банкка бориб, кулфлатиб келаман, ичидағи пулни хеч ким чиблоплайди.

Айёр йигитнинг асл ниятидан бехазар айёл унга пластик карта рахамини айтига берди. Шундан кейин эрталаб Дилёр тезда шифохонада чиқиб кетди.

Буни қарангки, Д.Хожиев ўша кетишида Бешарик дехкон бозорига борди. Боргач, бозор атрофидаги "Raupet" шоҳобчалирини кўздан кечириб, номаълум бир аёлнишилашга шоҳобча олдида тўхтади.

— Мана шу картамдаги

пулларни ечиб берсангиз, — деб илтимос килди Дилёр аёлдан.

Шоҳобча сохибаси ҳам унинг илтимосини дархол бажо келтириди. Яъни, пластик карта хисобидаги 1 миллион 714 минг сўм маблагни ечиб, ўрнига шунча миқдордаги нақд пулни йигитнинг кўлига тутказди. Бирок кўп ўтмай, уни туман ИИБ ходимлари кўлга олишиди. Негаки, Азиза эрта тонглаётади дадаси Мансур Раҳмоновга хабар бербি кўйганди. Соат 07:30 ларда эса, Мансур аканинг улия телефонига пластик картасидан пул ечиштани тўтирисида хабар келади. Шунга кўра, М.Раҳмонов Фарғона вилоят ички ишлар бошқармасининг "102" киска рақамига мурожаат килганди.

Шундан сўнг Дилёржон Ҳожиевга жиноят иши кўзғатилиб, мазкур ишни кўриб чиқкан жиноят ишлари бўйича Бешарик туманинг судланувчини 5 йил муддатга озодликдан маҳрум этиди. Тайинланган жазони бўлса, каттик тарғиби колонияларда ўттатиринш белгиланди.

Фурқатжон СОБИРОВ,
жиноят ишлари бўйича
Бешарик туман суди раиси,
Хуршид СУЛТОНОВ,
"Инсон ва конун" мухбири

СУДЬЯЛАРГА ХАЛҚНИНГ ЎЗИ БАҲО беради

МАЪЛУМКИ,
Сўнгги йилларда
жамиятимизда
судъяларнинг
мавқеи ва мақо-
мини ошириш,
уларнинг моддий
таъминотини
бировнинг кўлига
қарамайдиган да-
ражага етказиш,
соғлом фикрларни
судъялар одоб-ахлоқ коидалари-
га риоя килиши, одил судловнинг
обрўсими, судъялар кадр-кимматини
тушириши ёки судъянинг холислиги-
га шубба тудириши мумкин бўлган
хатти-харакатларни амалга оширмас-
лиги биланга адолат таъминланади.
Илк бор тайинланган судъяларга
мазкур коидаларни ўқитши, амалдаги
судъяларнинг хам доимий равишда
таърифа алмасиб турниш масадга
мувоғин албатта.

Чунки жамиятдаги барча фукаролар судъяларнинг мустакиллигига, уларнинг фаолиятидаги юксалишларга ҳавас ва ишонч билан қарайди. Бутунги кунда судъялар мана шу ишончни кайдаражада окламокда?

Судларимиз тўла мустақил, судъяларимиз адоллатими ёки ҳалим ўйнида ўйналишида килинадиган ишлар борми? Шу каби саволларни хар биримиз беришга ҳаклимиз.

Хукукшунослар ўзига улуг устоз, деб биладиган Бурхониддин Марғи-
нионий бир хадиси ривоят килгандар:

“Расулулоҳ айттанилар: Кимда-ким козиллик мансабини ахтарса, у ўзига ўзи жавоб бериси керак, лекин кимда-ким мажбuriят орқасида ишласа, унинг фаришта осмондан тушиб уни бошқаради”.

Дарҳакат, судъялик вазифасига лойиқ топилган киши олий дараҷадаги адолат ва яхшилик тарафдори бўлиши лозим. Қолаверса, судъянинг судъялар одоб-ахлоқ коидалари-га риоя килиши, одил судловнинг обрўсими, судъялар кадр-кимматини тушириши ёки судъянинг холислиги-га шубба тудириши мумкин бўлган хатти-харакатларни амалга оширмаслиги биланга адолат таъминланади.

Алишер Навоий ўзининг "Маҳбуб ул-кульб" асаридаги ўзидай ўзи:

“Кози конун ўйлайдан бир кадам ҳам тоймаслини — тўтири ўйлайдан кимматлини лозим... Модомики, хумк эллининг моли ва жонига таалуқлари экан, қозининг шиори тўтирилиш ва адолат бўлмоги лозим...” Ҳазрат Навоийнинг ушбу бокий сўзлари бутунги судъялар учун арзигуллик ибрат мактабидир.

Аслида одил судлов — инсоният маънавияти ва маданияти хазинаси бўлмоги; у хумк вақтида ошнога ҳам, бегонага ҳам бир савиядга қарамоги лозим... Кози конун ўйлайдан бир кадам ҳам тоймаслини — тўтири ўйлайдан кимматлини лозим... Модомики, хумк эллининг моли ва жонига таалуқлари экан, қозининг шиори тўтирилиш ва адолат бўлмоги лозим...” Ҳазрат Навоийнинг ушбу бокий сўзлари бутунги судъялар учун арзигуллик ибрат мактабидир.

А.МУХИДДИНОВ,

Ш.ФОЗИЛОВ,

Ўзбекистон Республикаси
Судъялар олий қенгаси
хузуридаги Судъялар олий
мактаби тингловчилари

А.БЎРНОВ,

Тошкент вилояти мъамлий судининг бош консультанти